

Š i f r a k a n d i d a t a :

Državni izpitni center

M 1 5 2 6 4 1 1 1

JESENSKI IZPITNI ROK

TEORIJA IN ZGODOVINA DRAME IN GLEDALIŠČE

Izpitna pola

Četrtek, 27. avgust 2015 / 90 minut

Dovoljeno gradivo in pripomočki:

Kandidat prinese nalivno pero ali kemični svinčnik.

Kandidat dobi dva konceptna lista in dva ocenjevalna obrazca.

Priloga z odlomkoma iz dramskih besedil (A in B) je na perforiranem listu, ki ga kandidat pazljivo iztrga.

SPLOŠNA MATURA

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila.

Ne odpirajte izpitne pole in ne začenjajte reševati nalog, dokler vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite kodo oziroma vpišite svojo šifro (v okvirček desno zgoraj na tej strani in na ocenjevalna obrazca). Svojo šifro vpišite tudi na konceptna lista.

Izpitna pola vsebuje 14 nalog. Število točk, ki jih lahko dosežete, je 80. Za posamezno nalogo je število točk navedeno v izpitni poli.

Rešitve, ki jih pišite z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom, vpisujte **v izpitno polo** v za to predvideni prostor. Pišite čitljivo. Če se zmotite, napisano prečrtajte in rešitev zapišite na novo. Nečitljivi zapisi in nejasni popravki bodo ocenjeni z 0 točkami. Osnutki rešitev, ki jih lahko napišete na konceptna lista, se pri ocenjevanju ne upoštevajo.

Zaupajte vase in v svoje zmožnosti. Želimo vam veliko uspeha.

Ta pola ima 12 strani, od tega 2 prazni.

Odlomek iz dramskega besedila (A)

Prvo svitanje. Slišati je bobnanje in piskanje korakajočih čet, ki se oddaljujejo.

*Pred svojim vozom čepi Mati Korajža ob svoji hčeri.
Kmet, kmetica in sin stoje zraven.*

KMET *sovražno* Proč morate, ženska. Samo še en regiment je zadaj. Sami ne pridete nikamor.
MATI KORAJŽA Mogoče mi bo zaspala. *Zapoje:*

Aja tutaja,
kaj v slami šumi?
Sosedov' se cmer'jo
naš' rajajo vsi.
Sosedov' so v capah,
na tebi je svila,
iz angelčkov majce
sem ti srajčko sešila.

Sosedov' so brez kruha,
ti pa pogače ješ,
če ti je presuha,
lahko mi poveš.
Aja tutaja,
boli me srce.
Eden leži na Poljskem,
drugi ... je ... bogvekje ...

Kaj ste ji šli pravit o otrocih svojega svaka! Ni bilo prav!

KMET Če ne bi bili šli v mesto po kupčiji, bi se mogoče ne bilo zgodilo.

MATI KORAJŽA Zdaj spi.

KMETICA Ne spi, dajte si dopovedati, da je odšla v večnost.

KMET Vi sami pa morate vendar že na pot. Volkovi se klatijo, in kar je še hujše, roparji.

MATI KORAJŽA Saj.

Gre v voz po ponjavo, da bi pokrila rajnko.

KMETICA Kaj nimate nikogar drugega na svetu? Da bi lahko šli k njemu?

MATI KORAJŽA Pač, enega. Eilifa.

KMET *ko Mati Korajža pregrinja mrtvo* Tega morate poiskati. Zanj poskrbimo mi, da bo pokopana, kakor se spodobi. Lahko ste brez skrbi.

MATI KORAJŽA Náte, za stroške. *Našteje kmetu denar na dlan. Kmet in njegov sin ji sežeta v roko in odneseta Katrino.*

KMETICA *ji prav tako seže v roko in se ji prikloni. Ko odhaja* Pohitite!

MATI KORAJŽA *se vpreže v voz* Mislim, da bom lahko sama vlekla. Bo že šlo, saj ni kdo ve kaj blaga v njem. Spet se moram vreči v kupčijo.

Nov polk gre zadaj s piskanjem in bobnanjem mimo.

MATI KORAJŽA *potegne* Vzemite me s sabo! *Iz ozadja je slišati petje.*

Pesem:

Ta vojska nima prave sreče,
gorja je dosti, malo zmag.
Sto let naj se krvava vleče,
prostak ostal bo siromak.
Oblečen v cape žre pomije!
Za žolt sovdat je ogoljufan.
Morda pa čudež nam posije,
saj naš pohod še ni končan.
Pomlad je tu. Na plan, kristjan!
Topi se sneg. Mrliči spe.
In kdor ni mrzel pokopan,
ta vzame pot zdaj pod noge.

Odlomek iz dramskega besedila (B)

Andrej: Ne, puške ne dam iz rok nikomur in nikoli!

Minca: Tudi meni ne?

Andrej (*se začudi, veselo vzdikne*): Minca? (*Mati sliši in se samo ozre v Minco, Peter ostrmi.*)

Minca: Da, s tabo grem, da ti bom stregla, Andrej. Mati, ne bodite hudi, jaz grem z Andrejem! (*Vzame Andreju puško.*)

Peter: Mati, ne mislite, da smo brez srca, toda –

Mati (*s črno ruto na glavi, vsa spremenjena v obraz, vstane izza mize, počasi*): Kje leži Francetovo truplo?

Marko: V Smrekovcu, v tistem delu gozda, ki ga je France krstil za »Tiho hosto«.

Minca: Nekoč je bila naša.

Andrej: France mi je pogosto rekel: Če padem blizu domače vasi, me pokopljite v Tihi hosti. Naj vrhovi nekoč našega gozda šumijo nad mano. Miren bom in zadovoljen.

Mati (*govori kakor sama zase*): France, to željo ti izpolnim. Če zamižim (*zamiži*), te vidim pred sabo živega ... Resen si ... France, rada bi se ti za nekaj zahvalila. Večkrat sem govorila, da se otroci mnogo nauče od staršev. A to je le pol resnice. Tajila sem, a danes vem in priznam, da se tudi starši mnogo naučimo od otrok. Ti si me naučil marsičesa, poučil si me, kaj je čast, kaj ponos. Zahvaljen od srca za to, moj fant! V mojem srcu je bil le strah zate, samo to je stopilo med naju. Videla sem le tebe, bala se le zate, drugih nisem štel. Bilo je krivično. Postavljeni smo v ta svet, da živimo drug ob drugem, da si delimo veselje in žalost in da gremo vsi skupaj postavljat jezove, če vdere povodenj na naša polja, in da je treba pri tem tvegati tudi najhujše žrtve. Tvoja smrt mi je strah pregnala, zdaj vem, kaj je pogum in zdaj sem taka, da bi me bil ti, moj fant, vesel ... Smehljaš se, France? Me šele zdaj poznaš vso, kakršna sem? Zahvaljen! (*Na vse so napravile materine besede močan vtis. Molk. Odmor.*) Minca, prinesi iz shrambe nahrbtnik in zloži vanj nekaj kruha in drugega prigrizka ter odejo! (*Minca odide in se kmalu vrne z nahrbtnikom.*)

Andrej: Zame? – Mati!

Mati (*Petru*): Daj mi Francetovo puško! (*Peter ji jo da.*) Francetova puška! Poldrugo leto jo je nosil. (*Položi jo na mizo predse in večkrat poboža.*) Moj France, moj sin!

Andrej (*ki se opira na Minco in Marka*): Mati, ko je bil France ranjen, mi je naročil: Povej materi, da jo zadnjič prav iz srca pozdravljam in da naj nikar nič ne žaluje. S svojo smrtjo sem storil samo svojo zadnjo, največjo dolžnost.

Mati (*stoji odrevenela*): Moj fant! (*Gladi puško.*) Moža mi je vzela prejšnja vojna. Zakaj je padel, ne vem. Zakaj je padel moj sin, vem.

Minca: Mati, jaz grem z Andrejem. Zdaj ... po vsem tem, kar ste nam povedali, se vas ne bojim pustiti same.

1. V stolpca vnesite ustrezne podatke za besedili, iz katerih sta odlomka A in B.

	Odlomek A
Dramatik	
Naslov	
Podnaslov	
Leto izvedbe	
Zgradba	

(5)

	Odlomek B
Dramatik	
Naslov	
Podnaslov	
Leto izvedbe	
Režiser krstne izvedbe	

(5)
(10 točk)

2. Razložite zvrstno ali žanrsko oznako, ki ste jo navedli v podnaslovu odlomka A, in označite širši dogajalni čas dramskega besedila.

(4 točke)

3. Zapišite imena igralk in igralcev krstne izvedbe dramskega besedila iz odlomka B.

(4 točke)

4. Navedite okoliščine nastanka dramskega besedila, iz katerega je odlomek B.

(3 točke)

5. Pojasnite glavno dramaturško funkcijo, ki jo ima.

5.1. Situacija A:

Dogodek, ki jo sproži? _____

Nakazuje, pogloblja ali razrešuje dramsko dogajanje? _____

Sledi ji? _____

---

(3)

5.2. Situacija B:

Dogodek, ki jo sproži? _____

Nakazuje, pogloblja ali razrešuje dramski spor? _____

Sledi ji? _____

---

(3)
(6 točk)

6. Na črte zapišite manjkajoča določila v seznamu dramskih oseb iz dramskega besedila odlomka A.

_____ Korajža

Katrina, _____

_____, starejši sin

Rjavček, _____

Novačar

Narednik

Kuhar

Poveljnik

Vojaški kurat

Orožar

Yvette Pottier

Tisti z obvezo

Feldvebel ...

(4)

Iz zgornjega stolpca izpišite tiste osebe, ki so individualizirane, in pojasnite svojo izbiro.

_____
_____

(6)
(10 točk)

7. Označite dramski prostor in dramski čas odlomkov A in B.

Odlomek A

Dramski prostor: _____

Dramski čas: _____

(4)

Odlomek B

Dramski prostor: _____

Dramski čas: _____

(4)
(8 točk)

8. Iz odlomka A izpišite eksplicitno časovno oznako, iz odlomka B pa didaskalijo, ki nakazuje na tejhoskopijo.

Odlomek A:

---

(1)

Odlomek B:

---

(1)
(2 točki)

9. Izpišite iz odlomka B didaskalijo in repliko, v katerih se po vašem mnenju materino stališče spremeni.

(2 točki)

10. Primerjajte, kako se naslovni junakinji dramskih besedil poslavljata od svojega mrtvega otroka (navedite podobnosti in razlike).

10.1. Podobnosti:

---

(4)

10.2. Razlike:

---

(4)
(8 točk)

11. Katere so bistvene spremembe, ki jih je uvedel avtor odlomka A v razmerju igralec-gledalec? Kako mora igrati igralec/igralka svojo vlogo in kako jo sprejema gledalec/gledalka? Utemeljite s pomočjo priloženega odlomka A.

(8 točk)

12. Med spodaj navedenimi dramskimi deli obkrožite tista, ki jih je napisal avtor odlomka A.

Badenski učni komad o soglasju   *Samemu ni dobro biti*   *Beraška opera*   *Galileo Galilei*

Umor v katedrali   *Učna ura*   *Baal*   *Zabava za rojstni dan*   *Punt*   *Bobni v noči*

Ozri se gnevu   *Osvajalec*

(5 točk)

13. Dopolnite:

Dramski dialog _____

---

(2)

Da bi navedena odlomka A in B postala del gledališke uprizoritve, ju je treba _____

---

(2)
(4 točke)

14. Izberite eno od dramskih besedil A ali B (obkrožite ustrezno) in na kratko opišite.

14.1. Aktualni poudarek v vaši uprizoritvi izbrane situacije:

---

(3)

14.2. Scenografsko zamisel izbrane situacije:

---

(3)
(6 točk)

M 1 5 2 6 4 1 1 1 1

Prazna stran

Prazna stran